

NODELOZE INGREEP BIJ MUIDER ZEESLUIZEN IN 1930

Het gemaal van Mussert

Wie de naam Mussert hoort, zal meteen aan de oorlog en bezetting denken. Mussert was leider van de NSB. Naar Mussert was lang voor die tijd ook ingenieur. Als 'gewoon' ambtenaar lag hij meerdere malen overhoop met zijn meerderen bij de Provinciale Waterstaat van Utrecht. Een aantal van zijn plannen wist hij door te voeren door niet helemaal juist met de waarheid om te gaan.

Anton A. Mussert (1894-1946) trad in dienst in 1920 en werd in 1927 hoofdingenieur. In Muiden en omstreken zal Mussert al voor de NSB-tijd een bekende naam geweest zijn: onder zijn leiding werd in 1930 de Zeesluis van een gemaal voorzien.

Eb, vloed en storm

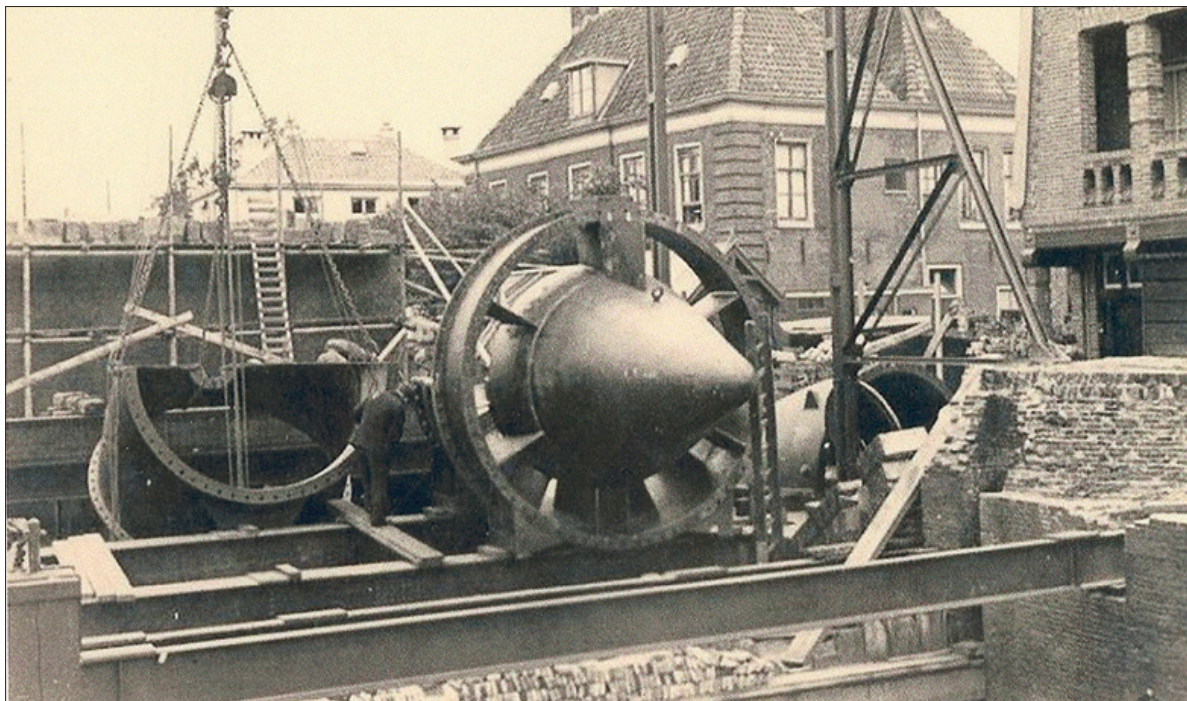
Sinds de bouw van de Zeesluizen in 1674 was het achterland van Muiden min of meer beschermd tegen de getijdenstroom van de Zuiderzee. Er waren uiteraard nog wel overstromingen wanneer de dijken het begaven. Het meest recente voorbeeld is de stormvloed van 1916, die ook het eiland Marken overspoelde en grote delen van laag Noord-Holland blank zette. In Muiden kwam het water op

sommige plaatsen meer dan een halve meter hoog te staan.

Maar ook een krachtige wind uit het westen of het noorden kon al problemen opleveren. Het water werd dan letterlijk de havens ingeblazen: in Kampen, in Harderwijk en ook in Muiden. In Muiden kon het Vechtwater dan dagenlang niet gespuid worden. Voor alle duidelijkheid: in die tijd stroomde de Vecht nog van Utrecht naar de Zuiderzee. Tegenwoordig gaat het water de andere kant op.

De Vecht stroomt over

In extreme gevallen hoopte het water zich op en trad de Vecht buiten zijn oevers. Onder andere in 1925, 1926 en 1928 liepen daarvoor grote stukken polderland on-

Bouw van het gemaal met schroefpomp.

der. Deskundigen meenden dat er twee maatregelen nodig waren: het plaatsen van een gemaal en het vergroten van de waterberging.

Ondanks de grote schade waren de provincie Utrecht en hoofd-ingenieur Mussert van mening dat het niet zinvol was om daar grote uitgaven voor te doen. De Afsluitdijk kwam er immers aan en daarmee zouden de problemen met de afwatering van de Vecht snel tot het verleden behoren. Een actiecomité uit de Vechts-reek eiste echter maatregelen en kreeg haar zin. Mussert werd opgedragen een plan te ontwerpen dat aan de wateroverlast een einde moest maken. Zo kwam er een gemaal op de sluis.

Na twee jaar overbodig

Het gemaal werd gebouwd op de kop van de Westersluis en was uitgerust met twee elektrisch aangedreven pompen met een capaciteit van 800 m3 per minuut. In december 1930 was de oplevering, op 23 mei 1932 werd de Afsluitdijk voltooid. In de jaren daarna

moest er drie keer een beroep op het gemaal worden gedaan, maar feitelijk was het gemaal overbodig geworden. In 1941 werd het gesloopt. Dit was niet eenvoudig, zoals blijkt uit onderstaand krantenartikel uit die tijd.

3000 kg ijzer uit de Vecht

"Bij de sloping van het Vechtge-
maal te Muiden hebben zich telkens weer nieuwe verrassingen

hijschen, waarna de platen werden afgebrand, om ze in kleinere stukken verder te vervoeren. Op deze wijze is niet minder dan 3000 K.G. ijzer van den bodem der Vecht omhooggehaald".

Wat overbleef was een gapend gat in de sluis. Pas in 1950 werd de Westersluis drooggezet en in de oorspronkelijke staat teruggebracht.

Mussert werd in 1934 ontslagen bij de Provinciale Waterstaat van Utrecht omdat hij zich niet wilde neerleggen bij het verbod voor ambtenaren lid te zijn van de NSB. Na de oorlog werd Mussert wegens landverraad ter dood veroordeeld. Op 7 mei 1946 voltrok een executiepeloton het vonnis.

Bijdrage van Bas Holzhaus. Villa Amu-
da maart 2016

Bronnen:

Anton Adriaan Mussert, Marie-Louise ten Horn-van Nispen, Tijdschr.v.Waterstaatgeschiedenis, 12 (2003), webversie 2006. Div. art. in Villa Amuida.

Heerengracht Zuid met in het midden het pompgebouw.

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET STREEKARCHIEF

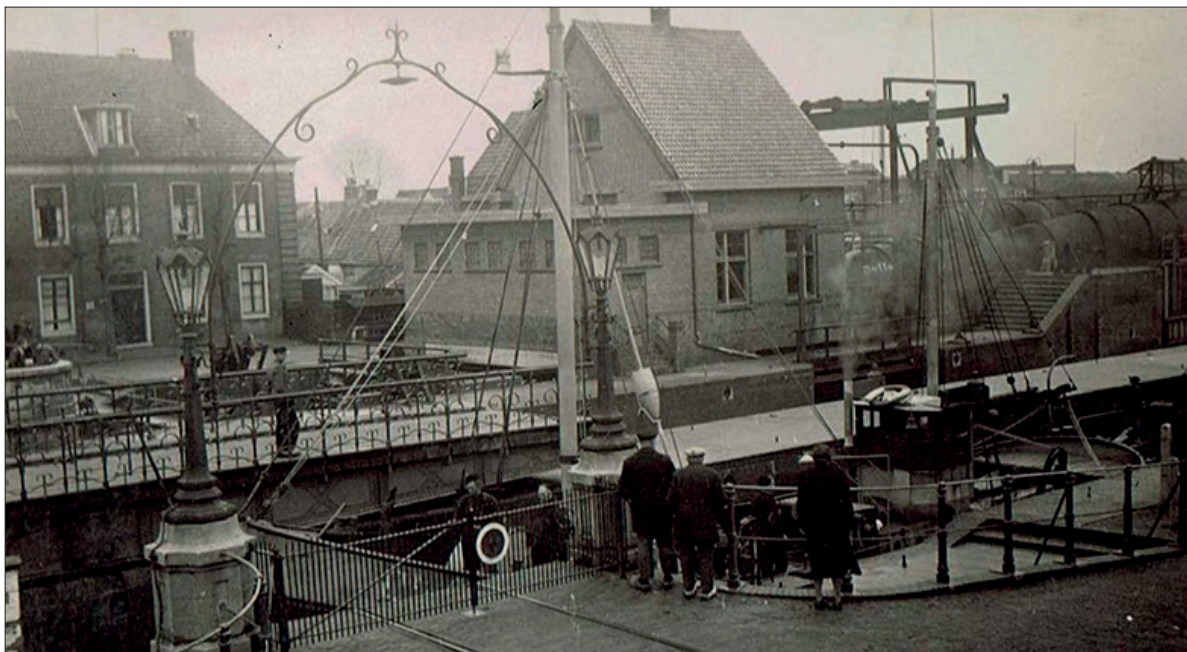
www.gooienvrechthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden

Gymnastiekvereniging Keizer Otto

Groepsfoto uit 1903 op het Adriaan Dortsmanplein te Naarden van enige leden van de gymnastiek- en turnvereniging Keizer Otto met het turntoestel de brug met gelijke leggers, ofwel de herenbrug, vlak na de oprichting van de vereniging. In het jaar 2000 vierde de vereniging haar 100-jarig bestaan.

FOTO EN TEKST: GEMEENTEARCHIEF GOOISE MEREN EN HUIZEN

Het pompgebouw in 1940.